

PASTORAL MLADIH U LAIČKOM DRUŠTVU*

JOSÉ LUIS PÉREZ ÁLVAREZ

C/ Miguel Aracil, 54
28035 Madrid
Španjolska

Primljeno:
11. 10. 2007.

Pregledni
članak

UDK
253-053.6

Sažetak

Polazište ovoga članka je društvena situacija u kojoj smo pozvani ostvarivati svoje pastoralno djelovanje. Znakovi kao što su modernost i postmodernost suoblikuju današnje laičko društvo i utječu na mlade, posebice na području religioznosti. Odatle proizlazi potreba za istinskim kršćanskim zajednicama u kojima se živi, slavi i odgovorno doživljava vlastita vjera. Samo u zajednici i polazeći od zajednice moguće je iznova otkriti nove projekte i oblike prenošenja vjere, svjedočeći solidarno bratstvo i tražeći nove metode i novi govor.

Ključne riječi: *pastoral mladih, laičko društvo*

Pastoral mladih uključuje tri susljedna projekta: evangelizaciju, kršćansku inicijaciju, uključivanje u Crkvu i opredjeljenje za specifično zvanje.

U ovome članku usredotočit ćemo se na ono što prethodi omogućivanju pastora u pravom smislu riječi. Udaljenost i nezainteresiranost brojnih adolescenata i mladih za vjeru i Crkvu, tj. sekularizirano i laičko društvo, obvezuju nas prethodno na razmišljanje o pitanjima: *Kako mlade približiti kršćanskoj ponudi? Tko može izazvati to približavanje? Koja pastoralna opredjeljenja stoje u temelju svega toga?*¹ Razmišljanje je podijeljeno na sljedeće dijelove:

- Pojave koje uobličuju laičko društvo
- Utjecaj na mlade
- Zajednica kao subjekt i prostor susreta i prenošenja
- Prvenstvena pastoralna opredjeljenja

- Isusov prijedlog, oslobođenje u ljubavi
- Posredovanje, metoda i govor

1. MODERNOST I POSTMODERNOST UOBLIČUJU LAIČKO DRUŠTVO

Kao prvo, ukazat ćemo na neke pojave koje su svojstvene kulturi u kojoj živimo i

* Naslov izvornika: *Pastoral de juventud en una sociedad laica*, u: »Misión Joven« 47(2007)368, 5-15.

¹ Usp. E. ALBURQUERQUE FRUTOS, *Proponer la fe a los jóvenes hoy*, u: »Misión Joven«, 318-319 (2003), 27-54; A. GINEL, *Interrogantes desde la praxis pastoral. Perspectivas para pensar y actuar*, u: »Misión Joven« 318-319(2003), 55-66; A. GINEL, *Reflexiones para una pastoral en situación de no cristiandad*, u: »Misión Joven« 354-355 (2006), 5-17; J. L. MORAL, *Una pastoral juvenil para el cambio (de época)*, u: »Misión Joven« 354-355 (2006), 17-32; A. CHORDI, *Los jóvenes nos hacen mover ficha. ¿Cómo impulsar la pastoral con los jóvenes hoy?*, u: »Misión Joven« 354-355(2006), 49-61.

na pastoralne zahtjeve koje one izazivaju u prenošenju vjere.

1.1. *Društvene pojave koje su svojstvene modernosti*

• Personalizacija

Nadmoć osobe nad institucijom, savjesti nad propisom, osobne slobode nad sustavom. Potreba za tolerancijom i dijalozom u prisustvu pluralnosti ideologija, vjerovanja i projekata, demokratski tražeci zajedničko dobro u poštivanju osoba i opredjeljenja.

• Socijalizacija

Demokratsko društvo uključuje sudjelovanje građana u razvoju toga istoga društva. Potreba za socijalizacijom sve je snažnija zbog iskustva nepravde u društvu i među narodima, zbog utjecaja medija komuniciranja, zbog prevladavanja novih tehnologija, zbog masovnosti i anonimnosti velikih gradova, zbog potrebe kontrole nad vršenjem vlasti i zbog potrebe za novim prostorima odnosa i komuniciranja među osobama i skupinama. Zahtjevi za socijalizacijom tiču se svih institucija i modernih odnosa na afektivnom području kao i na građanskom i crkvenom profesionalnom području.

• Sekularizacija

Pod sekularizacijom razumijevamo rastući društveni proces neovisnosti, svijesti i važnosti vremenitih stvarnosti kao takvih, neovisno o vjerovanjima i o specifično religijskim institucijama. Organizirano građansko društvo, zajedno sa svojim vrednotama, odnosima i ustrojima, više ne smatra temeljem specifično i odgovarajuće religijsko uporište. Religije, poput vjerovanja i institucija, samo su još jedan čimbenik više u pluralističkom društvu, dok su njihov smjer i snaga osobni i društveni

čimbenik, ali ne predstavljaju temelj identiteta, društvene pripadnosti i građanske ispravnosti osoba ukoliko su građani pluralnog i laičkog društva. Bit će potrebno razlikovati između laičnosti i laicizma te između sekularizacije i sekularizma. Laičnost i sekularizacija su sociološke pojave. Laicizam i sekularizam su ideološke pojave.

• Oslobođenje

Modernost gleda na budućnost s optimizmom. Znanstveni i ekonomski razvoj ostavljaju dojam kao da nas smještaju pred otvoren i neograničen društveni proces. Tri činjenice ističu se u vezi s tim optimizmom: kraj kolonijalizma, ubrzanje znanstveno-tehničkih promjena, različiti napori društvenog ustrojavanja ljudskog suživota. Rastuća osloboditeljska perspektiva doprinijet će u velikoj mjeri davanju važnosti političkom angažmanu. Osloboditeljska praksa dobit će najveću političku, epistemološku i teološku vrijednost. Kultura aktivnog angažmana bila je jasan izazov u životu religioznosti mnogih mladih vjernika.

Glavni temeljni *pastoralni zahtjevi* koji proizlaze iz tih pojava modernosti jesu među ostalim:

- *potreba za personaliziranjem vjere kao procesa obraćenja i pristanka*
- *suodgovorno sudjelovanje te osjećajno i stvarno pripadanje zajedničarskim područjima gdje se nasljedovanjem Isusa živi, slavi i očituje vjera*
- *priznavanje racionalnosti koja je svojstvena sekularnim i laičkim vrednotama i angažmanima, i odnos prorokskog kvasca te pozitivnog i kritičkog dijaloga koji vjera vrši na njih*
- *perspektiva cjelovitog oslobođenja koju vjera nudi u osobnim, zajedničarskim, društvenim i političkim dimenzijama čovjeka.*

1.2. *Kultura postmodernosti*

• **Pojave**

Nove tehnologije uzrokovale su po-manjkanje posla i nesigurnost kod mladih naraštaja. Traženje sigurnosti i blagostanja prevladalo je nad angažmanom. Utopijske ideologije prestale su biti privlačne i zanimljive jer se živi rascjepkanije... Ciljevi koje se želi postići su individualniji, neposredni i konkretni. Međusobni i čuvstveni odnosi zadovoljavaju se i tumače u najneposrednijim i kratkotrajnim ciljevima i sadržajima. Zadovoljstvo i »osjećati se dobro« temeljni su kriteriji razlučivanja i traženja. Slabi identitet i pripadnost među mladima s obzirom na društvo i na svijet odraslih općenito. Tolerancija je prepustila mjesto relativizmu, privatiziranju uvjerenja, zbunjenosti i nezainteresiranosti u razlučivanju vrednota. Dva čimbenika duboko su obilježila tu etapu postmodernosti: *tehnološki napredak i neoliberalizam*.

• **Vrednote**

Sve više prevladava kultura koju promiču društveni modeli u kojima prevladavaju *biopsihicke* (ugodno zadovoljstvo) i *lukrativne vrednote* (ekonomski uspjeh). Kod njih posjedovanje i užitek predstavlja temelj uspjeha, sigurnosti i društvenog prihvaćanja.

Tako se jasno pokazuju *pastoralni zahtjevi* koji odgovaraju:

- *odgoju u vrednotama koje su otvorene za projekt života sa smislom*²
- *povratak utopije vježbanjem solidarnosti*
- *uobličavanje srca pomoću sposobnosti za novu ljubav*
- *duboko i snažno pripadanje zajedništvu koje je otvoreno za toleranciju i dijalog*³.

2. **UTJECAJ NA MLADE**

2.1. *Pojave koje obilježavaju mngoe mlade*⁴

– *Društvena marginalizacija*: mladi su zakočeni zbog mnogostrukih i rastućih objektivnih i subjektivnih potreba. Mnogima od njih društvo nudi škrte mogućnosti, posebice na profesionalnom i radnom području. Taj nesrazmjer između potreba i mogućnosti proizvodi beznade jednih, ravnodušnost drugih, tjeskobu i nesigurnost pred budućnošću...

– *Kriza utopije i promjena*: mladi su prestali biti snaga koja mijenja društvo i unosi nešto izvorno novo, prestali su biti kritička i operativna snaga društva. Po-manjkanje globalnih projekata, otvorenih za odraslost života, utapa ih u produženu adolescenciju s posljedičnim bijegom prema paralizirajućim kompenzacijama i zatvaranju u svoj vlastiti svijet.

– *Raznoliko društveno okruženje*: pluralističko i laičko društvo proizvelo je raznoliko i složeno kulturalno okruženje koje u mladima dovodi do pojave rascjepkanosti i odvojenosti u oblicima mišljenja i djelovanja, bez ujedinjujućeg poimanja koje daje korjenit i usredotočujući osjećaj raznim vidovima života.

– *Središnje mjesto privatnoga*: većina današnjih mladih usredotočenija je na privatno negoli na društveno. Njihova glavna briga je ostvarivanje samih sebe. Jedni žive tu težnju s naglašenim individualističkim obilježjem, a drugi s naglašenijim per-

2 *Jóvenes y valores*, Fundación »la Caixa«, Barcelona, 2006, str. 11-37; J. MARTÍN VELASCO, *La situación religiosa de los jóvenes en Europa*, u: »Misión Joven« 363(2007), 25-33.

3 L. M. ARMENDÁRIZ, »Modernidad, postmodernidad y teología«, u: *Pluralismo socio-cultural y fe cristiana*, Mensajero, Bilbao, 1990, str. 425-429.

4 Kao prethodnu studiju predložimo komentar o sociološkom istraživanju *Jóvenes españoles 2005* Zaklade Sveta Marija: CENTRO NACIONAL SALESIANO DE PASTORAL JUVENIL, *Jóvenes españoles 2005: Comentario y pistas de reflexión*, u: »Misión Joven«, 354-355(2006), 63-75.

sonalističkim osjećajem. U oba slučaja mladi su usredotočeni na kulturu svojih neposrednih potreba, progonjeni već opisanom prevladavajućom kulturom. Društvo u kojemu žive potiče ih na potrošnju, a istovremeno ograničava njihove mogućnosti za promicanje i autonomiju. Zbog toga se raduju prevladavajućim institucionalnim modelima i težnji da žive vlastito iskustvo u odnosima koji su zatvoreni u njihov vlastiti svijet.

– *Nova racionalnost*: kultura neposrednoga očituje se kao usredotočenost na zadovoljstvo, težnja za produktivnim znanjem, njegovanje ugađajuće spolnosti, zatim u odnosima prihvaćanja i spontane komunikacije, u bijegu prema zabavnome i prema snažnim i novim iskustvima. Jedan će mladi čovjek nastojati ispuniti svoju egzistencijalnu prazninu u mnogovrsnim poticajima i uzbuđenjima, a drugi će u pozitivnom prijateljstvu i u aktivnoj solidarnosti susresti dublji osjećaj koji još više zadovoljava.

– *Kultura iskustva*: živjeti znači vršiti pokuse, a vršiti pokuse znači otkriti stvarnost polazeći od djelovanja, odnosa i novih osjećaja. Prema njihovoj kakvoći i smislu, mladi se otvaraju za posebne vrednote, ponašanje i osjećaje.⁵

2.2. Utjecaj na religioznost

U pluralističkom i laičkom društvu u kojemu živimo zamjećuje se nezainteresiranost i udaljenost mnogih mladih od vjere te napuštanje nemalog broja mladih koji su primili religioznu pouku, uzevši u obzir snažan otpor prema produblivanju i rastu u vlastitom vjerničkom iskustvu.⁶

Valja ujedno priznati i činjenicu sve većeg udaljavanja mladih od Crkve. To se lako može uočiti u mnogim župama. Osim toga, očito je da se i kad je riječ o obitelji i školi može još mnogo toga poželjeti u pogledu njihove sposobnosti za prenošenje vjere.

Svemu tome valja pridodati poteškoće koje proizlaze iz ljudske osobine mladih kao što su pomanjkanje osobne integracije, savjest uspravna konzumizmom, utjecaj sredstava društvenog priopćavanja, pomanjkanje zainteresiranosti i poteškoća pri povezivanju sa žarištima njihovih zanimanja i iščekivanjima.

Na određenim područjima se, nema sumnje, očituje glad za smislom i vrednotama, iskazivanje osobne i skupne solidarnosti, traženje novih oblika tumačenja i življenja vjerovanja radi autentičnije i pročišćenije vjere.

2.3. Temeljna opredjeljenja

– Najhitniji i presudan pastoralni zadatak sastoji se u *svjedočanstvu i u pastoralnom djelovanju zajednice* koja traži mlade, ustanovljujući među njima nova i značajna prisustva,⁷ promičući otvoren susret u solidarnosti i dijalogu te razne i postupne prijedloge.⁸

– Prvi cilj kršćanske zajednice s obzirom na mlade je pomoći im da budu *spo-*

⁵ J. HURTADO SÁNCHEZ, *Una nueva cultura para los jóvenes del siglo XXI*, Área de cultura. Ayuntamiento de Sevilla, 2000, str. 90-91; J. M. MARDONES, *El reto religioso de la posmodernidad*, XVII Semana de Pensamiento y Diálogo, u: «Iglesia Viva» 1990, br. 197-198; A. JIMÉNEZ ORTIZ, *Increencia y jóvenes: datos y posibles raíces*, u: «Misión Joven» 363(2007), 5-15.

⁶ J. GÓMEZ CAFFARENA, «El pluralismo sociocultural como posibilidad y desafío de la fe», u: *Pluralismo sociocultural y fe cristiana*, Congreso de Teología, Mensajero, Bilbao, 1990, str. 22-24.

⁷ J. L. PÉREZ ÁLVAREZ, *Presencia y audacia pastorales*, u: «Misión Joven» 120(1987), 21-32.

⁸ J. MARTÍN VELASCO, *La transmisión de la fe en la sociedad contemporánea*, Sal Terrae, Santander, 2002, str. 57; J. L. PÉREZ ÁLVAREZ, «Retos fundamentales que la pastoral de juventud propone a la comunidad», u: *Dios me dio hermanos*, CCS, Madrid, 1993, str. 78-90; L. MALDONADO, *La Comunidad cristiana*, Paulinas, Madrid, 1992, str. 5.

sobni otvoriti se evanđelju. Bez sposobnosti i potrebe da se otvore posljednjim stvarima života, bez srca koje je suobličeno iskustvom drugotnosti i darivanja, bez traženja dubokog smisla u susretu s bolju i nepravdom..., mladi ne osjećaju potrebu otvoriti se Radosnoj vijesti jer im nedostaje iščekivanje spasiteljskog i angažiranog prijedloga.⁹

3. ZAJEDNICA KAO SUBJEKT I MJESTO SUSRETA I PRENOŠENJA

Vjera nije jednostavno neka poruka koja se širi. Vjera je prije svega iskustvo života koji proizlazi iz ljubaznog i spasenjskog susreta s Ocem, u Isusu po Duhu. Taj susret započinje se i raste u zajednici učenika koji su djeca, braća i sluge u projektu Kraljevstva.

Crkva je prije svega tijelo, skup zajednica, utjelovljenih u životu, kulturi i povijesti čovjeka u snažnom sučeljavanju zajednice i poslanja.

Pastoralne ustanove i ustroje treba oživititi po zajednicama koje će, u pluralnosti karizmi i po crkvenom zajedništvu, biti oživljujući kvasac u svjedočenju i prenošenju vjere. Moramo se opredijeliti za formiranje istinskih zajednica u kojima se, po međusobnim odnosima komunikacije i pripadnosti, živi, slavi i angažira vjera kao globalizirajući projekt života, po nasljedovanju Isusa, s rastućom otvorenošću i sudjelovanjem »susjeda«.

– Zajednice koje su nositeljice smisla istinskog življenja po evanđelju, samarijanski angažirane u aktivnoj solidarnosti sa siromašnima, u otvorenom i bliskom dijalogu u svijetu u kojemu žive.

– Zajednice u kojima bratstvo, zajedništvo dobara, prihvaćanje u međusobnim odnosima i zadovoljstvo u suživotu, potiču pitanja i zanimanje za njihovu »kakoću života«¹⁰.

– Zajednice koje nude duboka iskustva međusobne solidarnosti, procese i praće-

nje pounutarnjenja i otvaranja Isusovoj ponudi, koje postaju prostor cjeloživotnog odgoja pomoću prikladnih i mnogostrukih prijedloga.

– Zajednice koje daju prednost pozivanju mladih i služenju najsiromašnijima.

– Odgojne zajednice koje umnažaju evangelizacijsku odgojnu i društvenu dimenziju Crkve i društva, budući da su istovremeno kvasac zajedništva i služenja u lokalnim crkvama, u župama i u međureligijskim odnosima.

Vjera se prenosi neposrednim kontaktom i sudjelovanjem u životu zajednice. Treba da se okrenemo prema evanđeoskom *dodi i vidi*, prema *svjedočenju nove ljubavi*, a to su kriteriji i znakovi po kojima će nas prepoznati kao Isusove učenike.

Zalaganje da se u današnje vrijeme stvore novi oblici zajedničarskog života koji će biti sekularniji i utjelovljeniji te za obnavljanje postojećih oblika po pluralnosti oblika i karizme, od temeljne je i odlučujuće važnosti za življenje i prenošenje vjere. U krilu zajednice, svatko će od njezinih članova naći sredstva za življenje i prenošenje vjere, u odgoju kao prenositelj te iste vjere te u osobnom i zajedničarskom angažmanu. Molitve i sakramentalna slavlja, zajedništvo života i cjeloživotno obrazovanje bit će temeljni elementi osobnog i zajedničarskog projekta.

4. PRVENSTVENA PASTORALNA OPREDJELJENJA

Kršćanska je vjera pristanak uz Isusovu osobu i uz njegov projekt kao odgovor

⁹ X. QUINZA, *Cómo evangelizar el nihilismo positivo de nuestra sociedad*, u: »Sal Terrae«, 11/1990; G. FOUREZ, *Evangelizar en una sociedad individualista*, u: »Sal Terrae«, 9/1990.

¹⁰ J. L. PÉREZ ÁLVAREZ, *Para que una comunidad sea significativa*, u: »Frontera Hegian« br. 8, Instituto Teológico de Vida Religiosa, Vitoria, 1995.

na konačni smisao života. Za to je od temeljne važnosti poticati pitanja u vezi s posljednjim stvarima jer je bez pitanja nemoguće vrednovati i prihvatiti neki odgovor.

U laičkom društvu nužno je ponovno otkriti nove projekte i oblike prenošenja vjere. Međutim, istovremeno valja podsjetiti kako se današnji mladi ne mogu osjetiti privučeni prijedlogom evanđelja ako nisu *spodobni za evanđelje*, a to znači ako ne prijeđu određeni odgojni put koji će ih osposobiti za zahtjeve i iščekivanja koji su prikladni za odgovore i prijedloge Isusova evanđelja.

Sve to pretpostavlja odgojni proces koji mladog čovjeka vodi prema traženju *konačnog i korjenitog smisla* života te osobnog i društvenog postojanja. Riječ »smisao« sadrži tri značenja: značenje stvarnosti, opravdanje stvarnosti i usmjerenje života. Traženje smisla nastoji otkriti stvarnost u sebi samoj, njezine uzroke i posljedice, utopiju i nadu koji nas potiču na njezino tumačenje i prihvaćanje.¹¹ Taj odgojno-pastoralni proces uključuje *otvorenost prema transcendenciji i prema drugotnosti, kulturu solidarnosti, otvorenost prema iščekivanju, iskustvo zajedništva i pripadnosti, suobliskovanje srca i svog unutarnjeg življenja*.

- **Otvorenost prema transcendenciji i prema drugotnosti**

Mnogi mladi uronjeni su u vrednote i oblike života koji su zatvoreni u njima samima, uvjetujući i ograničujući njihov razum i srce za neposredne i nebitne stvarnosti. Bez otvaranja prema transcendenciji nemoguće je biti osjetljiv za religiozne zahtjeve i ponude.¹² Stoga je odgoj za transcendenciju temeljni cilj pastoralnog djelovanja. Riječ je o ponovnom otkrivanju glasa koji je došao izvana i o njegovu pounutarnjenju pomoću otvaranja za proces pitanja i odgovora koji nadilaze neposredno i nebitno.

Otvaranje za *prirodu* u njezinoj ljepoti i tajanstvenosti koje nas nadilaze i koje nas otkrivaju kao dio svemira čija prirodnost i evolucija izazivaju divljenje, želju za poznavanjem i aktivnom odgovornošću. Otvaranje prema *drugima* kao sputnicima na putu, koji su obdareni kulturnim i društvenim oblicima života, subjektima prava i dužnosti, koji su potrebiti odnosa koji uključuju čuvstva i angažman – sve nas to postavlja pred odgovornost za savjestan i vjeran odgovor, otvara nas za otkrivanje drugotnosti kao življenja koje utemeljuje vlastitu osobnost, pomaže nam da nadiđemo tminu i egoizam vlastitog ponašanja, čine nas odgovornima u obitelji, s prijateljima i s društvom u raznim područjima životnih odnosa i zanimanja.

Ta otvorenost prema transcendenciji potiče nas na traženje i susretanje s *Drugim* kao stvoriteljem i izvorom našeg postojanja i naše sudbine, otkriva naše stanje stvorenja koje je pozvano na istinsku ljubav i na odgovoran i angažiran život. U Bogu otkrivamo stvoritelja postojanja koji nas podržava u našem identitetu i u našoj konačnoj pripadnosti.¹³ Otvorenost prema transcendenciji pomaže odgoju za analizu stvarnosti i vježbanju dubokog razmatranja o događajima i osobama.

- **Kultura solidarnosti**

Kršćanska zajednica koja zna biti promicatelj solidarnih aktivnosti u korist zapostavljenih, moći će bolje prenositi svjedočanstvo kršćanskog bratstva i življenja ljubavi. U solidarnom djelovanju mladi ne samo

¹¹ C. HOLZAPFEL, *A la búsqueda del sentido*, Edit. Sudamericana, Santiago de Chile, 2005, str. 15.

¹² J. GUEVART, »Las huellas de la trascendencia«, u: *La dimensión experiencial de la catequesis*, CCS, Madrid, 1995, str. 134-145.

¹³ R. M. DE PISÓN LIÉBANAS, *Vocación esencial del ser humano*, u: »Religión y Cultura« 48/1997, str. 91.

da ostvaruju služenje u korist potrebitih, nego prijanaju uz novu svijest, a po njoj se obraćaju za nove vrednote i ponašanje.¹⁴

Poistovjećivanje s problemima, potrebama i poteškoćama siromašnih, zauzimanje kritičkih stavova prema nepravednom društvu, usmjeravanje vlastitog osobnog i grupnog života prema zahtjevima koji proizlaze iz raspodjele vremena, dobara, osjećaja i aktivnosti najbolje su polazišta za otvaranje srca osloboditeljskoj poruci kraljevstva Božjega.

- **Otvaranje iščekivanju**

Iščekivanje u unutarnjem življenju svake osobe ili skupine koja se bori za promjenu u osobnim i društvenim stvarnostima podvrnutim nepravdi i nemoći. Iščekivanje je temelj i pokretač svake želje za nadvladavanjem prepreka i poteškoća. Iščekivanje promjene je temelj ljudskog ustroja i odskočna daska za otkrivanje i vrednovanje kršćanske vjere kao odgovora. Ništa nije protivnije iščekivanju od nezainteresiranosti za važna društvena pitanja, ravnodušnosti, fatalizma, individualizma i konformizma, a sve je to proizvod pomanjkanja dubokog osjećaja života.

- **Iskustvo zajedništva i pripadnosti**

Solidarno djelovanje mladih s pastoralnom zajednicom i polazeći od nje stvara, počevši od življenja solidarnosti, iskustvo zajedništva u skupini i zajednici te osjećaj pripadnosti koji osnažuje novi unutarnji identitet i nove odnose otvorene za dublje zahtjeve i za svjedočenje življene, slavljene i angažirane vjere. Komunikacija doživljaja u skupini i doprinos zajedništva predstavljaju način produbljivanja osjećaja, motivaciju i opredjeljenje svake od njezinih sastavnica.

- **Suoblčenje srca i njegovih doživljaja**

Tako se opredjeljujemo za kulturu unutarnje osobe, rastući u sposobnosti za razmišljanje, razlučivanje, ljubav i opredjelji-

vanje u slobodi. Riječ je o formiranju ljubaznih osoba, koje su osjetljive za korjenitov postojanja. Bez pounutarnjenja nemoguć je proces vjere.

Zajednica mora biti mjesto u kojem se prenose vrednote unutarnjeg muškarca i žene. Riječ je o tome da mladi mogu otkriti i prihvatiti karakteristične *transcendentne vrednote* po kojima osobno žive otvoreni nadi da je moguće ostvariti pravednije i solidarnije društvo. Pouzdana hijerarhija vrednota temelj je za omogućavanje pristupa prihvaćanju vjere. Bratstvo i solidarnost su vrednote i opredjeljenja koja ostalim vrednotama pomažu da ostvare svoju ulogu posrednika.

Uza susret s odgovarajućim vrednotama mladima valja pomoći da rastu u *unutarnjoj snazi, odgojenoj i otvorenoj osjetljivosti, zadovoljstvu i poimanju života* usidrenog u prijateljstvu, ljepoti, ljubavi i poznavanju, iskustvu slobode oslobođene po temeljnom opredjeljenju koje daje puni smisao sveukupnom životu.¹⁵ Tako se njihovo srce i život pripravlja za vrednovanje Isusove osobe i evanđelja kao *konačne ponude i opravdanja* koji odgovaraju najdubljim iščekivanjima ljudskoga bića i krajnjim zahtjevima ljudskoga postojanja.

5. ISUSOV PRIJEDLOG, OSLOBOĐENJE U LJUBAVI

Unutar opisanog odgojnog puta, zajednica stvara projekt svjedočenja solidarnog bratstva s tumačenjem Riječi koja otkriva izvor njezine kakvoće života. Zajednica se u najvećoj mogućoj mjeri zalaze za pounutarnjenje i ostvarivanje novine koja je

¹⁴ J. Ma. MARDONES, *Por una cultura de la solidaridad*, Cuadernost Fe y Secularidad, Sal Terrae, Santander, 1994, str. 41-47.

¹⁵ E. CHAVANI, *Perfiles de la nueva humanidad*, San Esteban, Salamanca, 1993, str. 31sl.

plod iskrenog življenja Radosne vijesti. Vjernost Riječi i povijest siromaha u sebi sadrže doživljaje *nove ljubavi* koja je, po djelovanju Duha, temeljni pastoralni doprinos zajednice mladima.

U prenošenju vjere i u njezinom postupnom pounutarnjenju među mladima, pastoralna zajednica treba dati prvenstvo sljedećim dimenzijama:

- prihvaćanju povijesti ljudi kao glavnom posredovanju u kojemu se događa Božji osloboditeljski projekt u Kristu,
- pounutarnjivanju, u povjerljivom i radosnom iščekivanju, Božjega kraljevstva kao ponude cjelovitog spasenja čovjeka u svim njegovim dimenzijama, vodeći ga prema novom i konačnom životu po putevima transcendentne istine, solidarne ljubavi, univerzalnog bratstva i napretka,
- otkrivanju i prihvaćanju prvenstvenog opredjeljenja za siromahe, malene i izgubljene, koji su pozvani za Gospodinov stol, kojima milosrdna ljubav iskazuje prvenstvo i čijem se povratku Otac najviše raduje,
- pounutarnjenju osloboditeljskih zahtjeva nove ljubavi koju nam Isus predlaže kao jedini zakon; ljubavi prema svim osobama, u svim svojim osobnim i društvenim dimenzijama, transcendentne ljubavi kao što odgovara njenom podrijetlu, dostojanstvu i usudu, iskrene i vjerne ljubavi,
- pounutarnjenju zahtjeva Riječi, po duhovnom razlučivanju, slavju života u sakramentima, dijakoniji služenja kao objavi smisla i izvora snage u svim vidovima osobnog i društvenog života,
- otvaranju razuma i srca djelovanju Duha u molitvi, prihvaćanju našega stanja kao djece, braće i slugu u našim odnosima s Bogom i s muškarcima i ženama koji nas okružuju.

Isusovo evanđelje dat će pun odgovor srcu koje je otvoreno transcencijci, solidarnosti, unutarnjem angažmanu ljubavi i sreće, pozivima koji proizlaze iz patnje, nepravde i beznađa, nepoznicama smrti. Riječ posijana u dobru i nagnojenu zemlju dat će obilan plod.

Pastoralno djelovanje među mladima zahtijeva više proroštva nego doktrine, više slavlja nego obreda, više opredjeljenja nove ljubavi nego zabrana, više sudjelujućeg zajedništva negoli klijentelističke Crkve. Radost je najbolje proroštvo. Mladi se dive herojima, ali ih ne nastoje nasljedovati. Zavide onima koji su radosniji po svojoj kvaliteti života i žele ih slijediti i zajedno s njima doživljavati iskustvo takvog života.

6. POSREDOVANJA, METODA I GOVOR

6.1. *Pastoralna posredovanja*

Kako bi se postigli upravo spomenuti ciljevi, bit će potrebno prihvatiti sljedeće oblike *pastoralnog djelovanja*:

– *Bratska i solidarna zajednica* koja je nositeljica smisla, otvorena za pokret i solidarnost, zajednica koja je subjekt i ponuditeljica novih odnosa, koja uvodi u transcencijcu i iščekivanje, nositeljica je Radosne vijesti i odgajateljica za djelovanje.

Prva želja zajednice ne treba biti pridobivanje mladih, nego polazak zajednice s mladima u životna okruženja u kojima iskustvo nepravde i siromaštva izazivaju nemir i potiču na hitnu solidarnost.¹⁶ Polazeći odatle, zajednica nudi živa iskustva i područja komunikacije, nudi Isusovu riječ koja je otvorena za pripovijedanje o prošlosti, za život u sadašnjosti i za utopiju

¹⁶ J. L. PÉREZ ÁLVAREZ, *Entre lo propio y lo ajeno. La experiencia comunitaria en la Pastoral de juventud*, u: »Revista de Pastoral juvenil«, ICCE, Madrid, 423/2005, 3-14.

budućnosti, slavi vjeru po sudjelovanju, vjeru koja je utjelovljena i radosno doživljena, poziva na prihvaćanje vjere uz angažman solidarne ljubavi. Tako zajednica živi od spomena na Isusa i od iščekivanja Isusa.

– *Snažnija iskustva* koja u mladima potiču jake doživljaje solidarnosti, unutar-nosti, otvorenih odnosa, mnogostruke zajedničarske doživljaje, duboku komunikaciju s kvalificiranim svjedocima, projekte i djelatnosti s kojima se suosjeća interkulturalno i interreligiozno. Riječ je o životu koji valja komunicirati i o kojemu valja razmišljati u skupini, sučeljavajući ga s Riječju i produbljujući ga pomoću odgovarajuće formacije i pounutarnjenja te otvaranja daljnjem angažmanu.

– *Skupina povezana sa zajednicom* kao područjem komunikacije, formacije i angažmana u kojemu se odnosi učvršćuju kao izvor osobnog identiteta i pripadnosti. Rast u vjeri kao poziv koji sveobuhvatno zahvaća život valja povezati sa življenjem i sudjelovanjem u zajednici.¹⁷ Jednako je tako osobito važan odnos i sudjelovanje skupina u širim i mnogostrukim susretima, pothvatima i slavljima s drugim skupinama, pokretima i zajednicama radi porasta bogatstva u doživljavanju vjere i radi većeg doživljavanja crkvenog zajedništva u svijetu.

– *Osobno praćenje* koje mladom čovjeku pomaže da razlučuje nove planove, stavove i opredjeljenja koji se odnose na razne osobne i društvene vidove njegova životnog projekta. Kad se ostvare prikladni trenuci, osobno se praćenje osnažuje u zajedničkom životu te u duhovnim obnovama i duhovnim vježbama.

– *Angažiranje u djelovanju* koje skupinu i osobe čini kvascem služenja u korist pravde i solidarnosti s obespravljenima, postupno prihvaćajući i u osobnom životu poziv koji se javlja iz tog angažmana.¹⁸

– *Pridruživanje zrelih oblika života* vrednotama i življenju koji su plod angažiranog života, životu u vlastitoj struci i čuvstvenom životu koji odgovara vlastitom životnom stanju.¹⁹

6.2. *Aktivno-induktivna metodologija*

Opredjeljujemo se za aktivno-induktivnu *metodologiju*, metodologiju interiorizacije i formacije, metodologiju komunikacije, metodologiju molitve i slavlja, metodologiju solidarnog angažmana.²⁰

Svaki od tih vidova suobličić će temeljne odjeke progresivnog projekta u otvaranju prema vjeri i u njezinom prenošenju i odgoju. U toj shemi puta vjere uključit će se, polazeći od evanđelja, trajno nastojanje za razlučivanje i opredjeljenje životnih stanja, vršenje profesije i eventualna opredjeljenja za specifična zvanja...

6.3. *Narativni govor*

Naglašavamo potrebu narativnog, iskustvenog i simboličkog *govora*, povezanog s ljudskim iskustvima, u otvorenosti prema traženju smisla i angažmana. Govor Riječi treba biti povezan s govorom znakova, vodeći računa o kulturi i osjetljivosti mladih. Znakovi našeg zajedničarskog življenja vjere trebaju doprinositi oslobađanju

¹⁷ J. L. PÉREZ ÁLVAREZ, »La Comunidad, objetivo de la pastoral de juventud«, u: *Dios me dio hermanos*, str. 297-308.

¹⁸ M. ÁLVAREZ, »Juventud cristiana y compromiso: interrogantes, procesos y esperanzas«, u: *La Iglesia y los jóvenes a las puertas del siglo XXI*, Edit. Verbo Divino, Estella (Navarra), 2002, str. 205-235.

¹⁹ N. METTE, *Tareas de la comunidad cristiana en la formación religiosa*, u: »Concilium« 194/1984, str. 119. i 120.

²⁰ J. L. PÉREZ ÁLVAREZ, »Metodología para un proceso de personalización«, u: *Dios me dio hermanos*, CCS, Madrid, 1993, str. 101-106; J. GONZÁLEZ RAMÍREZ, *La pastoral juvenil: ... orientaciones metodológicas*, u: »Revista Medellín« (Kolumbija, Celam-Itepal) 24(1998)94, 261-266.

od iskrivljenih oblika pomaganja naslijeđenih iz drugih vremena i kultura. Treba da prihvatimo govor koji je više povijestan, više svjetovan, a manje filozofski i apstraktan, egzistencijalniji i bliži prisposobi.

Govor treba biti izgovoren unutar solidarnih pothvata i odnosa življene komunikacije. To treba biti odgovor na postavljena pitanja. Mladi će razumjeti naš govor u mjeri u kojoj će s nama doživjeti ono o čemu se govori i tvrdi.

Govor suobličuje i uvjetuje zajednica i posredovanja u kojima se utjelovljuje njezino vjerničko iskustvo. Institucionalna i strukturalna posredovanja su govor. Ona komuniciraju odnose jednog ili drugog

znaka: zainteresirano ili slobodno služenje, susret ili raspršivanje, blizinu ili udaljenost, bratstvo ili posao, napredovanje ili povlačenje, život na rubu ili u sigurnosti, oltar prezbitera ili bratski stol, udaljavanje ili traženje, zatvorenu sinagogu ili lađu usmjerenu prema drugoj obali...

Govor se treba više brinuti za ljubazno milosrđe negoli za dokazanu ortodoksiju. Vezaniji je uz poticaj negoli uz osudu, uz traženje izgubljenog negoli uz obranu institucije. Napokon, riječ je o pripovijedanju kako i dokle nam Bog Otac izlazi ususret svakoga dana u ljudskoj povijesti i kako nas u Isusu Kristu poziva na blažen i plodan život.